

Rolnummer 5115
Arrest nr. 4/2012 van 11 januari 2012

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 55, § 3, b), van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, zoals dat artikel is vervangen bij artikel 32 van de wet van 4 mei 1999, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Neufchâteau.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters R. Henneuse en M. Bossuyt, en de rechters E. De Groot, A. Alen, J.-P. Moerman, E. Derycke en P. Nihoul, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter R. Henneuse,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* * *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij vonnis van 16 februari 2011 in zake Jean-François Coureaux tegen Antoine Frippiat, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 28 februari 2011, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Neufchâteau de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 55, § 3, b), van de wet van 16 maart 1803 op het notarisambt, de zogeheten Ventôsewet, dat bepaalt dat ‘ in geval van associatie [...] het bedrag van de vergoeding gelijk [is] aan twee en een halve maal het aandeel van de geassocieerde notaris in het inkomen van het kantoor bedoeld onder a), zoals dit aandeel is vastgesteld in het vennootschapscontract ’, terwijl artikel 55, § 1, a), van dezelfde wet bepaalt dat ‘ alle lichamelijke en onlichamelijke roerende bestanddelen die verband houden met de organisatie van het kantoor en het ereloon op uitgiften en het uitvoeringsereloon, [...] tegen vergoeding aan de in opvolging benoemde notaris [moeten] worden overgedragen binnen de in artikel 54, eerste lid, gestelde termijn ’, niet de artikelen vervat in titel II van de Grondwet en meer bepaald artikel 11 ervan, in zoverre het zonder onderscheid van toepassing is op het geval van een geassocieerde notaris die ‘ alle lichamelijke en onlichamelijke roerende bestanddelen die verband houden met de organisatie van het kantoor ’ overdraagt waarvan die notaris eigenaar is gebleven wanneer de andere geassocieerde notaris enkel zijn nijverheid heeft ingebracht overeenkomstig artikel 52, § 2, tweede lid, van de Ventôsewet, en op dat van de opgevolgde notaris die vooraf een deel van die bestanddelen had overgedragen aan de geassocieerde notaris bij de oprichting van de vennootschap zodat die opgevolgde notaris geen eigenaar meer was van alle voormelde lichamelijke en onlichamelijke bestanddelen ? ».

Memories zijn ingediend door :

- Jean-François Coureaux, wonende te 6920 Wellin, rue du Tribois 92;
- Antoine Frippiat, wonende te 6920 Wellin, rue Fond des Vaulx 10;
- de Nationale Kamer van Notarissen, waarvan de zetel is gevestigd te 1000 Brussel, Bergstraat 30-32;
- de Ministerraad.

Antoine Frippiat en de Ministerraad hebben memories van antwoord ingediend.

Op de openbare terechtzitting van 13 december 2011 :

- zijn verschenen :
- . Mr. G. De Reytere, advocaat bij de balie te Dinant, voor Jean-François Coureaux;
- . Mr. P. Crabbé, advocaat bij de balie te Brussel, *loco* Mr. P. Lemaire, advocaat bij de balie te Charleroi, voor Antoine Frippiat;
- . Mr. L. Schuermans, advocaat bij de balie te Turnhout, voor de Nationale Kamer van Notarissen;

. Mr. F. Viseur, tevens *loco* Mr. S. Depré, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers P. Nihoul en E. De Groot verslag uitgebracht;
- zijn de voornoemde advocaten gehoord;
- is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. *De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschied*

Op 16 juni 2005 hebben J.-F. Coureaux, notaris, en A. Frippiat, kandidaat-notaris, een vennootschapscontract gesloten tot oprichting van een maatschap. Dat contract bepaalde, enerzijds, dat iedere partij haar nijverheid, haar werk en haar beroepskennis inbracht en, anderzijds, dat alle lichamelijke en onlichamelijke roerende bestanddelen die verband houden met de organisatie van het beroep van notaris en die in het bezit waren van J.-F. Coureaux, notaris-titularis, zijn eigendom bleven, waarbij die wel ter beschikking werden gehouden van de vennootschap en werden geplaatst onder het exclusieve en gemeenschappelijke toezicht van alle vennoten. Dat contract, dat bepaalde dat de inkomsten van het kantoor gelijkmatig onder beide notarissen zouden worden verdeeld, is gesloten zonder uitgaven vanwege A. Frippiat.

Het ontslag van J.-F. Coureaux is aanvaard bij koninklijk besluit van 13 maart 2007. Bij koninklijk besluit van 20 maart 2007 is A. Frippiat aangewezen als notaris ter vervanging van J.-F. Coureaux. De procedures bepaald in de artikelen 54 en volgende van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt zijn vervolgens uitgevoerd. Met toepassing van artikel 55, § 1, a), en § 3, a) en b), van die wet heeft A. Frippiat aan J.-F. Coureaux een vergoeding betaald die was vastgesteld op de helft van het bedrag dat overeenstemt met het gemiddelde inkomen van het kantoor, zoals het was geschat door de door de Nationale Kamer van Notarissen aangewezen deskundige.

J.-F. Coureaux, die van mening is dat de vergoeding op onrechtvaardige wijze was vastgesteld, maakt een zaak aanhangig bij de Rechtbank van eerste aanleg te Neufchâteau. Die laatste stelt vast dat de wet een berekening van de vergoeding oplegt die uitsluitend afhankelijk is van het aandeel van de geassocieerde notaris in de inkomsten van de vennootschap. Zij merkt op dat wanneer, zoals te dezen, de overdragende notaris de enige eigenaar van de lichamelijke en onlichamelijke roerende bestanddelen bedoeld in artikel 55, § 1, a), van de voormelde wet is gebleven, moeilijk kan worden verklaard dat hij slechts een aandeel krijgt van de vergoeding waarin de wet voorziet voor bestanddelen waarvan hij de enige eigenaar is, om reden dat hij geassocieerd was met een andere notaris wat het inkomen van het kantoor betreft. Zij besluit hieruit dat het niet uitgesloten is dat artikel 55 van de wet een discriminatie in het leven roept in de zin van artikel 11 van de Grondwet en stelt bijgevolg aan het Hof de hiervoor weergegeven vraag.

III. *In rechte*

- A -

A.1. J.-F. Coureaux herinnert eraan dat de wetgever, met de wet van 4 mei 1999, de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt (hierna : « de wet op het notarisambt ») aanzienlijk heeft gewijzigd, waarbij het beroep van notaris grondig is gereorganiseerd. Die wet maakt het met name mogelijk notariële vennootschappen op te richten en behoudt het beginsel van de vergoeding van de overdragende notaris in ruil voor alle lichamelijke en onlichamelijke roerende bestanddelen die verband houden met de organisatie van het kantoor,

waarbij objectieve regels worden vastgesteld voor de berekening. Zij staat tevens de oprichting van een notariële vennootschap toe, ongeacht de vorm ervan, waarbij de kandidaat-notaris zich ertoe kan beperken alleen zijn nijverheid in te brengen.

Hij zet uiteen dat, te dezen, de toepassing van de voormelde wet ertoe leidt dat hij de helft van de waarde van zijn kantoor verliest, vermits die waarde niet is vereffend door A. Frippiat bij zijn toetreding tot de associatie. Hij is van mening dat het geschil voortvloeit uit ofwel een interpretatievergissing door de Nationale Kamer van Notarissen, ofwel, in de hypothese dat de interpretatie van de wet door de Nationale Kamer correct is, het discriminerende karakter ervan.

A.2.1. A. Frippiat is van mening dat het door de verwijzende rechter opgeworpen verschil in behandeling niet bestaat en dat de prejudiciële vraag derhalve ontkenkend dient te worden beantwoord. Hij zet uiteen dat de ontslagnemende notaris alleen kan worden vergoed voor de vermogensbestanddelen van het kantoor waarvan hij nog eigenaar is op de dag van zijn ontslag. Indien hij een deel van die bestanddelen vooraf heeft overgedragen aan de geassocieerde kandidaat-notaris, kan hij geen enkele vergoeding krijgen voor de bestanddelen die hem niet langer zouden toebehoren.

A.2.2. In ondergeschikte orde is hij van mening dat, indien de ontslagnemende notaris de volledige vergoeding berekend met toepassing van artikel 55, § 3, b), van de wet op het notarisambt zou ontvangen, niettegenstaande de voorafgaande afstand van een deel van de roerende bestanddelen aan de kandidaat-notaris, dan zou moeten worden vastgesteld dat het verschil in behandeling zijn oorsprong niet zou vinden in de wet, maar in het contract dat de notaris-titularis en de kandidaat-notaris hebben gesloten.

A.2.3. A. Frippiat onderstreept voorts dat de afstand niet gebeurt op basis van een handelswaarde, maar tegen een forfait berekend op basis van het werkelijke inkomen dat de notaris uit het kantoor haalt, ongeacht of hij zijn beroep alleen of in een associatie uitoefent. Hij voegt eraan toe dat dat criterium redelijk is, aangezien het de vennoten zelf zijn die het aandeel van ieder in het inkomen bepalen. Ten slotte is hij van mening dat het feit dat de ontslagnemende notaris-titularis vooraf aan zijn vennoot een deel van de lichamelijke en onlichamelijke roerende bestanddelen die verband houden met de organisatie van het kantoor heeft afgestaan, een billijke reden vormt die een neerwaartse correctie van de vergoeding toestaat.

A.3. De Ministerraad zet uiteen dat, te dezen, de twee categorieën van geassocieerde notarissen, namelijk de notarissen in een associatie waarbinnen iedere notaris een materiële inbreng heeft gerealiseerd, en de notarissen in een associatie waarbinnen een van de twee notarissen slechts nijverheid heeft ingebracht, waarbij hij geen enkel roerend goed in de associatie heeft ingebracht, op identieke wijze worden behandeld door artikel 55, § 3, b), van de wet op het notarisambt. Hij verklaart dat de associatieovereenkomst moet bepalen wat iedere notaris in de associatie inbrengt en dat het dus aan hen staat het verschil in inbreng van elk lid van de associatie te valoriseren door het aandeel van ieder van hen in het inkomen ervan te laten variëren en door rekening te houden met de gevolgen van de latere overdracht van het kantoor of van de aandelen van een van beide notarissen in het kantoor. Hij onderstreept dat er voor de notarissen geen enkele verplichting bestaat om zich te associëren, noch om de associatie met een kandidaat-notaris die enkel zijn nijverheid in de associatie inbrengt, te aanvaarden. Hij besluit hieruit dat de twee categorieën van geassocieerde notarissen die in de prejudiciële vraag met elkaar worden vergeleken, op identieke wijze worden behandeld door artikel 55, § 3, van de wet op het notarisambt omdat hun situatie eveneens identiek is : de valorisatie van hun inbreng vloeit immers voort uit de associatieovereenkomst en hangt dus af van hun wil en niet van de tekst van de wet.

A.4.1. De Nationale Kamer van Notarissen zet uiteen dat zij belang heeft bij haar tussenkomst voor het Hof in de onderhavige zaak. Zij beschikt, op grond van artikel 91, 10°, van de wet op het notarisambt, over het recht om in rechte te treden in elke aangelegenheid die het beroep van notaris in zijn geheel aanbelangt. Zij voert aan dat het antwoord op de prejudiciële vraag van groot belang is voor het notariaat en in het bijzonder voor iedere notaris die een associatie wenst aan te gaan, teneinde discussies en betwistingen tussen vennoten te voorkomen wanneer een geassocieerde notaris in een maatschap zijn activiteiten beëindigt. Het antwoord op de vraag kan dus het hele notariële beroep en de reglementaire bevoegdheid van de Nationale Kamer van Notarissen aanbelangen.

A.4.2. De Nationale Kamer van Notarissen is van mening dat, wanneer het notariële kantoor de vorm heeft van een notariële maatschap bestaande uit meerdere personen, waarin de notaris-titularis eigenaar is gebleven van alle activa die verbonden zijn met de organisatie van het kantoor, de notaris-titularis die zijn ambt beëindigt, wordt benadeeld ten belope van het aandeel van het bedrag van de schatting van het kantoor gelijk aan het deel

van de inkomsten dat toekomt aan de vennoten, vermits artikel 55, § 3, b), van de wet op het notarisambt hem belet een vergoeding te verkrijgen bovenop zijn aandeel in de inkomsten van het kantoor.

A.4.3. De Nationale Kamer van Notarissen preciseert dat, nadat zij is geconfronteerd met verschillende geschillen die voortvloeiden uit de onbillijke gevolgen van die bepaling, zij op 24 juni 2008 artikel 11 van haar reglement heeft aangenomen, dat de notaris-titularis, bij de oprichting van een maatschap, ertoe verplicht onder bezwarende titel aan zijn vennoot of vennoten een onverdeeld deel in het actief en het passief van het kantoor af te staan. Die bepaling voorziet eveneens, voor de vennootschappen die zijn opgericht vóór de aanneming ervan, erin dat de notaris-titularis beschikt over een termijn van vijf jaar om het onverdeelde deel van zijn eigendomsrecht op de goederen verbonden aan het kantoor dat overeenstemt met het deel dat toekomt aan zijn vennoot of vennoten op grond van de overeenkomst af te staan.

Zij voegt eraan toe dat zij een nieuw reglement heeft uitgevaardigd voor de vennootschappen van notarissen, aangenomen door de algemene vergadering van 26 april 2011, dat binnenkort ter goedkeuring aan de Koning zal worden voorgelegd. Dat nieuwe reglement raadt de notarissen die een maatschap oprichten, aan om aan de vennoten een onverdeeld deel van het actief en van het passief verbonden aan het kantoor, dat overeenstemt met het aandeel dat hun bij het vennootschapscontract is toegekend, in eigendom af te staan.

A.4.4. De Nationale Kamer van Notarissen is van mening dat, hoewel het juist is dat de situatie van de twee met elkaar vergeleken notarissen objectief verschillend is in die zin dat de eerstgenoemde eigenaar is gebleven van de lichamelijke en onlichamelijke roerende bestanddelen, terwijl de laatstgenoemde een deel van die activa heeft afgestaan aan een vennoot, het toch zo is dat de behandeling waarin de wetgever voorziet voor die eerste notaris, wanneer hij ontslag neemt, niet verantwoord is, aangezien hij, in tegenstelling tot de laatstgenoemde, de wens van de wetgever heeft vervuld wat betreft de uitbreiding van de notarispraktijk tot een groot aantal kandidaten door de toegang tot het beroep van notaris op financieel vlak te vergemakkelijken voor diegene die alleen zijn nijverheid inbrengt. Zij besluit hieruit dat de in het geding zijnde bepaling, in zoverre zij erin voorziet dat de vergoeding overeenstemt met het aandeel van de ontslagnemende notaris in het inkomen van de vennootschap, een discriminatie in het leven roept ten koste van de notaris-titularis die eigenaar is gebleven van de lichamelijke en onlichamelijke roerende goederen die verband houden met de organisatie van het kantoor bij de oprichting van de notariële vennootschap, en dat die dus niet op die situatie zou moeten worden toegepast.

A.5. A. Frippiat antwoordt dat het standpunt van de Nationale Kamer van Notarissen ertoe leidt dat de ontslagnemende notaris-titularis op het ogenblik van de afstand recht heeft op een vergoeding die is berekend op het volledige inkomen van het kantoor, met inbegrip van het aandeel dat is verkregen dankzij het werk van de geassocieerde notaris die enkel zijn nijverheid heeft ingebracht. Hij is van mening dat een dergelijke situatie, indien die zich zou voordoen, een onrechtvaardige verrijking voor de ontslagnemende notaris zou creëren, die dan als enige voordeel zou halen uit het werk van zijn vennoot.

A.6. De Ministerraad antwoordt dat, op het ogenblik van de oprichting van hun associatie, de betrokken notarissen de toepasselijke wetgeving kenden of moesten kennen. Hij herhaalt dat, enerzijds, niets de notarissen die een associatie aangaan ertoe verplicht aan iedere vennoot een gelijk aandeel in het inkomen van het kantoor toe te kennen en dat, anderzijds, de inbreng van nijverheid eveneens kan worden gevaloriseerd. Hij besluit dat, aangezien de notarissen het aandeel van iedere vennoot in het inkomen van het kantoor kunnen aanpassen, de verbinding tussen de vergoeding voor de afkoop van het kantoor met dat aandeel, vrijwillig vastgesteld door de vennoten, geen schending van artikel 11 van de Grondwet inhoudt.

- B -

Ten aanzien van de in het geding zijnde bepaling

B.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 55, § 3, b), van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt (hierna: «de wet op het notarisambt»), zoals vervangen bij artikel 32 van de wet van 4 mei 1999.

Artikel 55, § 1, a), van de wet op het notarisambt bepaalt :

« Alle lichamelijke en onlichamelijke roerende bestanddelen die verband houden met de organisatie van het kantoor en het ereloon op uitgften en het uitvoeringsereloon, moeten tegen vergoeding aan de in opvolging benoemde notaris worden overgedragen binnen de in artikel 54, eerste lid, gestelde termijn.

Alle schulden die geen verband houden met arbeidsovereenkomsten of met de uitvoering van lopende huur- en leveringscontracten, zijn van de overdracht uitgesloten ».

Artikel 55, § 3, a) en b), van die wet bepaalt :

« a) Het bedrag van de in § 1, a), bepaalde vergoeding is gelijk aan twee en een halve maal het gemiddelde, geïndexeerde en eventueel gecorrigeerde, inkomen over de laatste vijf jaar van het kantoor.

b) In geval van associatie is het bedrag van de vergoeding gelijk aan twee en een halve maal het aandeel van de geassocieerde notaris in het inkomen van het kantoor bedoeld onder a), zoals dit aandeel is vastgesteld in het vennootschapscontract ».

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de tussenkomst van de Nationale Kamer van Notarissen

B.2.1. De Nationale Kamer van Notarissen heeft aan het Hof een memorie tot tussenkomst doen toekomen.

B.2.2. Artikel 87, § 1, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof bepaalt :

« Wanneer het Grondwettelijk Hof, bij wijze van prejudiciële beslissing, uitspraak doet op vragen als bedoeld in artikel 26, kan ieder die van een belang doet blijken in de zaak voor de rechter die de verwijzing gelast, een memorie aan het Hof richten binnen dertig dagen na de bekendmaking voorgeschreven in artikel 74. Hij wordt daardoor geacht partij in het geding te zijn ».

B.2.3. De Nationale Kamer van Notarissen heeft met name, krachtens artikel 91, eerste lid, 1° en 8°, van de wet op het notarisambt, tot taak de algemene regels inzake deontologie vast te stellen, een algemeen reglementair kader vast te stellen waarbinnen de bevoegdheden

van de kamers van notarissen om beroepsgeschillen tussen notarissen te voorkomen en door minnelijke schikking te regelen, worden uitgeoefend, en op eigen initiatief of op verzoek, ten behoeve van alle openbare overheden of privépersonen, adviezen uit te brengen in verband met aangelegenheden van algemeen belang betreffende de uitoefening van het notarisberoep.

Hoewel de tussenkommende partij geen partij is voor de verwijzende rechter, blijkt uit de wettelijke definitie van haar taken dat de Nationale Kamer van Notarissen doet blijken van een toereikend belang om tussen te komen in een zaak betreffende de regels die moeten worden toegepast bij de overdracht van een notarieel kantoor tussen geassocieerde notarissen.

Ten aanzien van de prejudiciële vraag

B.3.1. In de prejudiciële vraag wordt het Hof verzocht de situatie van de notaris-titularis die geassocieerd is en als enige eigenaar is gebleven van de lichamelijke en onlichamelijke roerende bestanddelen die verband houden met de organisatie van het kantoor, waarbij de andere geassocieerde notaris of notarissen alleen hun nijverheid in de associatie hebben ingebracht, te vergelijken met die van de notaris-titularis die, op het ogenblik van de oprichting van de vennootschap of later, onder bezwarende titel een deel van die bestanddelen heeft afgestaan aan de andere geassocieerde notaris of notarissen. De notaris die zich in de eerste situatie bevindt, is op het ogenblik van zijn ontslag nog altijd eigenaar van alle roerende bestanddelen, terwijl diegene die zich bevindt in de tweede situatie op hetzelfde ogenblik alleen nog eigenaar is van een deel van die bestanddelen.

B.3.2. Op het ogenblik van zijn ontslag moet de notaris-titularis, met toepassing van artikel 55, § 1, a), van de wet op het notarisambt, aan de in opvolging benoemde notaris alle lichamelijke en onlichamelijke roerende bestanddelen die verband houden met de organisatie van het kantoor overdragen, alsook de erelonen op uitgiften en de uitvoeringserelonen. De notaris-overnemer moet aan de notaris-overdrager een vergoeding betalen in ruil voor die afstand. Artikel 55, § 3, a), van dezelfde wet schrijft voor dat de vergoeding wordt berekend, niet op basis van de handelswaarde van de overgedragen roerende bestanddelen, maar wel volgens het gemiddelde inkomen van het kantoor. Wanneer de notaris-titularis deel uitmaakte van een vennootschap van notarissen, is de vergoeding, met toepassing van de in het geding zijnde bepaling, gelijk aan twee en een halve maal zijn aandeel in het gemiddelde inkomen

over de laatste vijf jaar van het kantoor. Dat aandeel is vastgelegd in het vennootschapscontract.

B.3.3. Het Hof moet zich uitspreken over een eventuele discriminatie die zou voortvloeien uit de toepassing van de in het geding zijnde bepaling op de twee categorieën van notarissen die in B.3.1 worden onderscheiden, aangezien de notarissen die eigenaar zijn gebleven van alle roerende bestanddelen een deel van de waarde van die bestanddelen die zij moeten afstaan, zouden verliezen, waarbij de vergoeding die zij in ruil daarvoor ontvangen niet de integrale waarde ervan dekt, terwijl de notarissen die vooraf een deel van die bestanddelen hadden afgestaan, geen gelijkwaardig verlies zouden moeten lijden.

B.4.1. In de parlementaire voorbereiding van de wet van 4 mei 1999 tot wijziging van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt wordt aangegeven dat de wetgever met name de intentie had « het ambt van notaris open te stellen voor een groot aantal kandidaten en de samenwerking in teamverband te bevorderen » (*Parl. St.*, Kamer, 1997-1998, nr. 1432/1, p. 6). Daartoe maakt de wet het mogelijk vennootschappen van notarissen op te richten. Het staat de notarissen vrij de vorm te kiezen van de vennootschap die zij oprichten, met uitsluiting van de naamloze of de commanditaire vennootschap. De wet bepaalt overigens uitdrukkelijk, in artikel 52, § 2, tweede lid, ervan, dat een kandidaat-notaris die een vennoot van de notaris-titularis wordt, zich kan beperken tot het inbrengen van zijn nijverheid in de associatie en preciseert dat in het associatiecontract wordt bepaald welke rechten hij verkrijgt in het vennootschapsvermogen en in het inkomen van het kantoor.

B.4.2. Ten aanzien van de overnamevergoeding in geval van ontslag of overlijden van de notaris die het ambt alleen uitoefent of van een van de geassocieerde notarissen, heeft de wetgever « in de wet [...] een duidelijke regeling en een berekening van de vergoeding [willen opnemen, hetgeen] juist een waarborg voor de gelijkheid van de kandidaten [is] », waarbij hij heeft vastgesteld dat het « in het belang van alle kandidaten voor een benoeming [is] dat zij vooraf weten welke vergoeding zij zullen moeten betalen, en dat zij kunnen beschikken over de waarborg dat de vergoeding in een correcte verhouding staat tot de waarde van hetgeen zij overnemen » (*ibid.*, p. 16).

B.5. De vergoeding die de notaris-overnemer verschuldigd is in ruil voor de lichamelijke en onlichamelijke roerende bestanddelen die de ontslagnemende notaris hem moet

overdragen, is forfaitair vermits die is berekend op basis van het gemiddelde inkomen van het betrokken kantoor.

De keuze voor die berekeningswijze is relevant om het nagestreefde doel van transparantie te bereiken. Zij is op zich niet onredelijk, aangezien men ervan kan uitgaan dat het inkomen van het kantoor niet losstaat van de waarde van de lichamelijke en onlichamelijke roerende bestanddelen die verband houden met de organisatie ervan.

B.6. De in het geding zijnde bepaling, die erin voorziet dat, in geval van een associatie, de vergoeding overeenstemt met het aandeel dat toekomt aan de notaris-overdrager in het inkomen van het kantoor, is eveneens relevant. Het werk van de geassocieerde notaris draagt immers ertoe bij de waarde te behouden of te vergroten van die roerende bestanddelen, waaronder de clientèle die zich handhaaft en ontwikkelt dankzij het werk van alle vennoten. Het werk van de geassocieerde notaris draagt eveneens ertoe bij het algemeen inkomen van het kantoor te verwezenlijken. Aangezien de forfaitaire vergoeding die de notaris-overnemer verschuldigd is, afhankelijk is van dat inkomen, is het coherent dat zij niet wordt berekend op het volledige inkomen van het kantoor, maar wel op het aandeel dat toekomt aan de notaris die hij opvolgt.

B.7. Hetzelfde geldt wanneer de notaris-titularis als enige eigenaar is gebleven van de lichamelijke en onlichamelijke roerende bestanddelen die het voorwerp van de afstand uitmaken. Het staat immers aan de notaris-titularis en aan de kandidaat-notaris die een vennootschapscontract sluiten, het aandeel te bepalen dat ieder van hen in het inkomen van het kantoor zal verkrijgen. Niets belet hen bij die gelegenheid rekening te houden met de gevolgen van de gekozen verdeelsleutel voor de vergoeding die aan de notaris-titularis door de notaris die hem opvolgt, zal moeten worden betaald op het ogenblik van het ontslag van die notaris-titularis, rekening houdend met de inbreng van elke partij bij de oprichting van de vennootschap van notarissen en met de verwachte termijn tussen dat ogenblik en dat van het ontslag van de notaris-titularis.

B.8. Uit hetgeen voorafgaat, vloeit voort dat de in het geding zijnde bepaling relevant is en geen onevenredige gevolgen met zich meebrengt.

B.9. De prejudiciële vraag dient ontkennend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 55, § 3, b), van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, zoals dat artikel is vervangen bij artikel 32 van de wet van 4 mei 1999, schendt artikel 11 van de Grondwet niet.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op de openbare terechtzitting van 11 januari 2012.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

R. Henneuse